

TEDENSKE SLIKE

Naročnina za Avstro-Ogrsko: $\frac{1}{4}$ leta K 2.50, $\frac{1}{2}$ leta K 5.— celo leto K 10.—; za Nemčijo: $\frac{1}{4}$ leta K 3.50, $\frac{1}{2}$ leta K 7.— celo leto K 14.—; za ostalo inozemstvo. celo leto fr. 16.80. Za Ameriko letno 3.25 dolarjev. Naročnina za dijake in vojake celo letno 8 kron. Posamezne številke 22 vin.— Uredništvo in upravnništvo: Franciškanska ulica št. 10, I. nadstropje.

Štev. 7.

V LJUBLJANI, v sredo 23. septembra 1914.

Leto I.

General Dankl, poveljnik levega krila naše severne armade pregleduje zajete Ruse po bojih pri Ljublinu.

V listu so slike: Kupe vlaka Rdečega križa; ranjenci v Ljubljani; bitka pri Grodeku; Malorusi; poliske vojne pekarnе; slike iz Tržiča, Pulja, Pazina itd. itd.

Detlev pl. Liliencron:

Norec.

(Konec)

Moja naloga je bila izvršena. Poročal sem.

»Ali že veste, da je bil nocoj Helmsdorf od granatnega drobca težko ranjen?« me je vprašal polkovnik. Ne, gospod polkovnik, ničesar nisem slišal. Ali je rana smrtonosna? — »Ne vem še. Poslal sem ga iz okrožja granat v Grand Doubs.« — Dobra prijatelja sva si s Helmsdorfom. Ali mi dovolite, gospod polkovnik, da pojezdim za nekaj ur k njemu? — »Prosim vas, storite to. Kadar se vrnete, ali mi sporočite, kako mu je?« — Kakor ukazujete, gospod polkovnik.

* * *

Okoli ognjišča neke hiše v Grand Doubsu sem našel staro babico, ki je imela brke in je mrmraje molila, dva otroka in nekega mračno zročega moža. Vsi so strmeli v plamen. Bili so domači ljudje. Oče je brez besed, palec svoje desnice črez hrbet zamahnil, pokazal duri, kjer naj vstopim. Šel sem tja. Na široki francoski postelji je ležal Helmsdorf in spal. Njegov obraz je bil rmenkasto siv. Ni se genil. Trije zdravniki so stali ob njegovi postelji in dve nemški usmiljenki. Bolničarski pomočnik, noseč z obema rokama veliko skledo, ki je bila do roba polna krvi (— ali pa vinske juhe morda), je hotel pravkar oditi. Preko lehti je nosil v škrlat namočene brisače. Rdeča masa (— morda vinska juha) je drgetala kakor žolca in postajala vedno temnejša, končno prav črnomodra.

Zdravniki so odšli, da se še poslednjič posvetujejo. Eden izmed njih je imel dotlej rokave zavihane... zdaj si je srajco zopet odvihal in si zapel gumble. Prosil sem usmiljenk — domovina! poljubi rob njihovih kril, zakaj one so v vojnah tvoji angeli —, naj se za nekaj časa odpočijejo: bedeti hočem sam.

Granatni drobec je mlademu častniku odtrgal meso z desnega stegna prav do kosti.

Ostal sem sam z njim. Pokleknil sem ob njegovem ležišču, prijel spečega za roko in nasonil svoje čelo nanjo. Moje misli so bile molitev, roteča molitev k Bogu: Ne jemlji ga k sebi! On je moj edini, najboljši prijatelj!

Nato sem vstal, a njegove roke nisem izpustil. Preko njegovega obraza je včasih zaigralo kakor motno bliskanje in šinilo kakor senca leteče tice. Mirno je spal in sopal enakomerno.

Na nočni omarici ob vzglavju je gorela svetiljka, zastrta s senčnikom. Na njem, obrnjen k meni, je plesal norec s kraguljčarsko čepico; s sklopljeno pahljačo je tolkel po bobenčku in imel zopern obraz.

Da bi ranjenca ne zbudil z najmanjim kretom, sem strmeli in strmeli negiben v svetiljko. Še vedno je ležala njegova roka v moji. Nепremagljiva utrujenost me je obšla: mnoge poljske straže, moj doživljaj v poslednji noči, strašni napori, dneve trajajoče ležanje po mokrih jarkih v neprestanem boju, vtiski na moje mlado srce... iz bitk... Nič več... nisem mogel... glave pokonci... Sklonila se mi je...

* * *

Pred menoj pa je plesal in skakal norec hola in hopsa. Kako je bil objesten ta tepec! Kako je kremžil svoja široka usta! In jaz sem plesal z njim in sem moral posnemati vse njegove kretnje.

Toda jaz nočem, — a moram...

Pošast se ustavi in obstoji. Tudi jaz okamenim. Norec nagne glavo. Kaj li hoče? Opazovati krta, ki izriva prst? Gledati, kako raste cvetka? Zasledovati tek hrošča?... Pomigne mi, naj stopim bližje. Grem in zagledam globok velik grob. In mnogo tisočev golih rok, sivih, druga okoli druge krčevito ovitih se izteza proti meni. Take roke sem videl že mnogokrat na bojiščih.

In norec se smeje in preobrača kozolce kakor klovn ter se reži in kaže tja doli. Hočem ga udariti: »Ne morem proč... odtod... Ti pes, prokleti... zakrij jih, zakrij jih!«

* * *

Naenkrat sem se prebudil; niti pet minut ni minilo, odkar sem zaspal. Vrgel sem glavo kvišku... roka mojega tovariša je še ležala v moji. Moj Bog, pa kaj je to? Roka je bila vlažna, slizava, ne mrzla, ne gorka... malo poslednje toplote še, kakor ohlajajoča se peč... Njegovo lice pa je bilo na levi strani nekoliko premaknjeno navzgor... Njegove oči... »Helmsdorf, Helmsdorf!« sem zakričal in se vrgel preko njega...

Odprle so se duri, in vstopile so usmiljenke, blage, polne ljubezni... Ena, starejša, se je sklonila nadme... in ležal sem kakor sin v materinskem objemu: govorila mi je toli dobrotne, pomirjajoče, tolažilne besede; vedno z enakim glasom jih je govorila, — jaz pa sem na njenih prsih ihtel kakor desetleten deček...

„Naš 17. regiment.“

Vriskajoči, prepevajoči, s šopki okrašeni so se odpeljali naši fantje na severno bojišče. Vedeli smo, da se bodo prav posebno odlikovali, in zdaj dohajajo vesti, ki nas navdušujejo.

Naš domači polk št. 17 se je udeležil devet dni trajajočih hudih bojev na južnovzhodnem odprtem bojišču ob Lvovu s prav izredno hrabrostjo. Teren, na katerem se je vršila bitka od 25. avg. do 2. sept. proti mnogo silnejšemu sovražniku, je bil za naše junaške čete zelo neugoden: večinom planjava brez hribovja, le tu in tam gozd, a marsikje močvirje, brezkončna polja in senožeti. Na takem ozemlju je težavno in opasno prodirati, a slovenski fantje in možje so z lahkoto zmagali vse zapreke in ovire ter so drveli viharno dalje s tolikim zaletom, da so jih častniki komaj zadrževali. Velikanskega boja se je udeležil ves III. kor. Poleg 17. pešpolka so bili torej tudi tržaški 97., koroški 7., štajerski 87., domobranski 27. pešpolk i. dr.; v vseh so Slovenci dokazali, da

„Mi smo mi,
ki smo slovenske krvi,
ki nikol' ne zgreši.“

Boji so bili sila vroči, izgube niso bile majhne, mnogo ranjencev je obležalo, a dnevi od 26. avg. do 2. sept. so prinesli slavo III. koru in še posebej slovenskim junakom. Tudi polkovnik našega domačega 17. pešpolka, baron Adolf Stillfried leži

ranjen na Dunaju. Šrapnel mu je pognal kroglo v desno laketo pri sklepu; krogla je obtičala v kosti ter so jo odstranili z operacijo. Rana je težka, roka nepremična, a pokovnik se giblje prosto in bo vsaj v dveh mesecih zopet zdrav.

Baron Stillfried je bil ranjen v bitki blizu Lvova takoj prvi dan bitke, dne 26. avg. O hrabrosti slovenskih vojakov se je izrazil te dni izredno pohvalno. Naši fantje so se borili sijajno, neverjetno hrabro.

»Povejte v Ljubljani,« je dejal, »da so se Kranjci izkazali moše, ker borili so se veličastno. Rečem vam, da sem videl čine resničnega junastva. Naša armada s takimi polki je prva na svetu. Če kdaj katera, naša vojska zasluži zmago.«

Resnico poje naša narodna:

„Naš sedemnajsti regiment je najlepši regiment: saj smo mi, saj smo mi, saj smo vsi cesarjevi.“

Polkovnik Stillfried je pohvalil tudi naše topničarje, ki so streljali izborna. Razmeroma velike izgube imamo zato, ker

Polkovnik vitez Maks pl. Hoen, c. in kr. načelnik vojnih poročevalcev na bojiščih. Pl. Hoen poroča uradno o vseh glavnih vojnih dogodkih.

Tako so že prve vesti o naših fantih, Kranjcih, pa tudi Korošcih, Primorcih, Goričanih in Štajercih, razveseljive za ves slovenski narod.

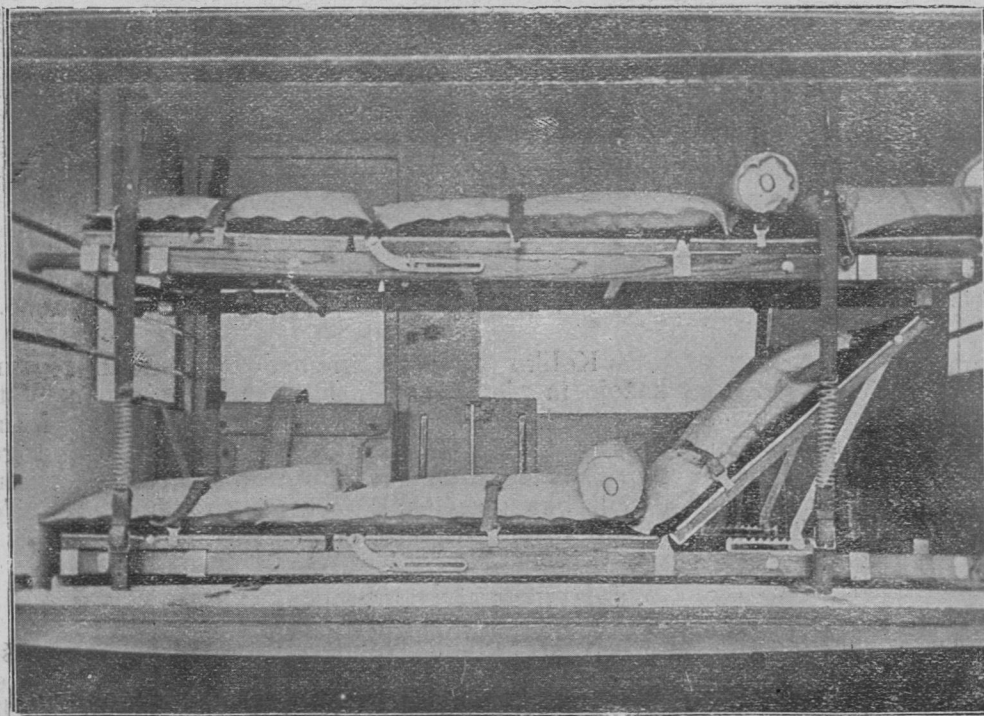
sili naše moštvo vedno k naskoku, se ne da zadržati in hoče vedno uporabljati bajonet. Naši fantje se ne boje ne topov, ne kozakov. Boj »na nož« je Kranjcem najljubši. Izvrsno deluje tudi naš municijski tren. Jako težavno delo je imel provijantni tren, ki se je v močvirju pomikal dalje le z najhujšim naporom in seveda včasih tudi z zamudo. Včasih so morali naši fantje torej potrpeti, a tudi v najhujši sili niso izgubili dovtipnosti in zapeli so:

„Kaj nam pa morejo če smo veseli! Nič!!“

Ko se je umaknila naša armada in ž njo III. kor dne 2. t. m. iz Lvova, so naši fantje le zelo neradi odšli in pripravljeni so bili, da sami ubranijo gališko stolno mesto pred navalom Rusov.

Odhajajoči so še prepevali:

„Kranjski fantje mi smo mi, slovenske korenine, po naših žilah teče kri za blagor domovine!“

Kupe (dve postelji druga nad drugo) za prevoz ranjencev v vlaku Rdečega križa.

Slovenski lovci.

Neki častnik lovskega bataljona je poročal, da je imel nalogo, z 90 možmi prodreti do neke točke pred nekim gozdom in ondi opazovati kozake. Kmalu so se pojavili kozaki drug za drugim, dokler jih ni bilo trideset. Lovci so hoteli, dobro skriti, kozakom postreliti konje, a častnik jih je zadržal le s težko silo, ker je imel povelje, da ne sme izdati napredovanja naših čet. »Črez nekaj časa« — poroča častnik — »so kozaki odjezdili in jaz sem poslal bataljonu o tem svoje poročilo. Kmalu potem pa smo prvič trčili s sovražnikom, ki je bil mnogo močnejši kot mi. Le po

številu močnejši, kajti posrečilo se nam je sovražnika zadržati in mu prizadeti velike izgube. Naše moštvo je bilo pogumno in se ni balo smrti. Zaravnanost brezprimernim junaštvom so drli možje našega lovskega bataljona, večinoma Slovenci, na sovražnika. Vzlic vsem štrapacem, ki so jih prestali poprej na utrudljivih marših pri veliki vročini ter po težavnih, peščenih potih, so naskakovali s polnim navdušenjem vedno in vedno iznova. Vsak posameznik je bil junak. To pa ne velja le za aktivno moštvo, nego tudi za častniške sluge, večinoma rezerviste, ki niso hoteli zaostajati. Slovenskim lovцем slava!

bojišča! Le redkokdaj se posreči, da primejo te lopove. Nekaj teh zavrženih propalic pa so že prijeli; podle so dovolj, da oropajo tiste hrabre može, ki so junaško svojo kri prelili za domovino. Večinoma so to fantalini, stari 16 do 18 let; slaba, zanemarjena vzgoja, vzgaja take zločince. Če jih zalotijo, naredijo z njimi kratek konec. Niso vredni smodnika, ki ga porabijo zanje. V žepu nekega takega fantalina, inozemca, so našli do 3000 mark, od ust odtrgane svotice revnih rodbin, ki so jih dale svojim ljubim, ko so odšli na bojišče; poleg denarja pa še prstane, spominke in pisma, ker so hijene upale, da dobe v njih morebiti kake dragocenosti.

Pariz pred obleganjem: Pogled iz „Zeppelina“ na sredo Pariza, pred katerim se že vrše boji z nemško armado.

Roparji na bojišču.

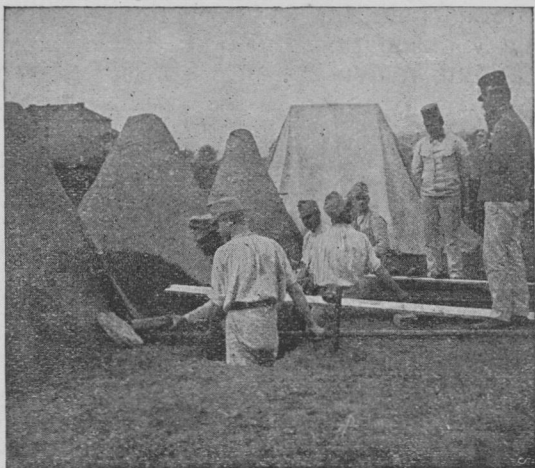
Hijene so ostudne zveri, ki izkopavajo mrliče in jih žro. Še ostudnejši pa so roparji na bojišču.

Mirno in temno je bojišče. Noč pokriva krvavo planjavo. Ničesar ni videti, kar bi izdalo, da je tu še pred nekaterimi urami divjala bitka, le oddaleč se sveti ogenj, kjer tabori straža. Sovražne čete so zagnali daleč proč. »Rdeči križ« išče ranjence, da jim pomaga in da jim olajšajo njih bolečine. Nemo preiskujejo vojaki samaritani bojišče, ki ga pokriva gosta tema. Čuj! Ni li nekdo zastokal? Kaj li se plazi tam v grmovju? Jeli kak ranjenec? Poziv: »Stoj!« Vse tiho, — prikazen izgine v temi. Onečeščevalci mrtvecev so, hijene

Koliko nesreče in bede prizadetih rodbin kažejo ta pismu! Našli so pri nekem roparju listnico, v kateri je bila shranjena fotografija francoskega podčastnika; poleg te še slika istega moža v sredi svoje rodbine: mlada, lepa žena in dva ljubka otročička, ki se očeta oklepajo. — Te hijene so res sramota človeštva.

Slovenski vojaki na bojišču.

Neki ranjeni korporal inanterijskega pešpolka III. zborja je pripovedoval: Naš polk je stal dne 26. avgusta pri Ravi-Ruski v ognju. Imeli so precejšnje izgube, bili so močno prizadeti, ampak umaknili se niso v kljub veliki premoči sovražnika.

Pekarne v vojni: Glinaste peči sredi polja.

tjega (graškega) armadnega kora ter se dne 26. avgusta bojeval od 3/46. zjutraj, ko je začel naskakovati, pa do večera.

Desetnik 47. pešpolka je pravil, da je prišel 47. pešpolk na 300 korakov sovražniku blizu in prisilil rusko infanterijo, da se je umaknila iz zavarovanih mest. Od 8. lovskega bataljona je padlo precej častnikov.

Neki udeleženeec v bojih pri Sloviti južno-zahodno od Lvova je pravil:

Dne 26. in 27. avgusta sem bil v taboru III. armadnega zbora pri Sloviti, ki leži kakih 60 km jugozahodno od Lvova. Boj se je začel dne 26. avgusta zjutraj. Pred štirimi dnevi smo dobili povelje, da napademo sovražnika, ki je v smeri od Brodyja v močnih kolonah prodiral v Galičijo. Po štiridnevem naporu smo dne 26. avgusta ob 8. zadeli na prve sovražne čete. Na črti Przemislany-Busk-Złoczow se je razvila bitka.

Med polki, ki so se tako vrlo držali v bojih okoli Lvova, je bil tudi pešpolk št. 47. Rama ob rami je stal s pešpolkom št. 27. in 87. ka in lovskih bataljonov št. 8. in 9. (8. lovskega bataljona je sestavljen iz koroških, 9. pa iz štajerskih fantov). Ti vrli oddelki so šli ne-

ustrášeno v najhujši sovražni ogenj. Videl sem kako je neki oddelk 9. lovskega bataljona v najhujšem ognju v daljavi 1000 metrov prodiral proti utrjenim sovražnim postojankam.

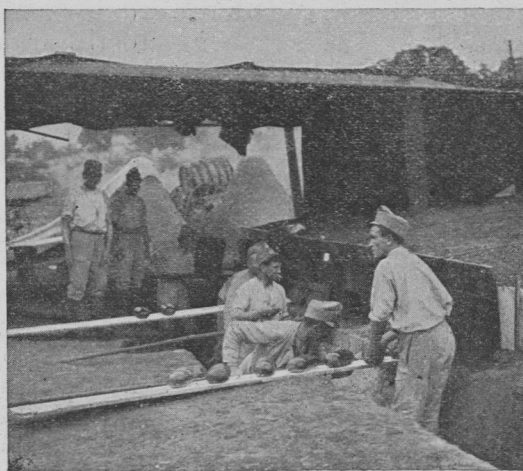
Zvečer je kakih 20 moških tega oddelka prignalo 350 ruskih vjetnikov, med katerimi je bilo tudi nekaj višjih častnikov. Uspeh naših bojov pri Przemislany je bil za nas zelo ugoden. Obdržali smo naše prvotne postojanke, poleg tega pa smo vzeli Rusom njih bližnje postojanke, ki smo jih branili tako dolgo, dokler ni prišlo povelje, da se umaknemo ruski artileriji, ki je izvrstna in silno močna.

Naše izgube so bile velike, kar ni čuda, če se pomisli, da so naši polki kar drli med najhujšim sovražnim ognjem naprej proti mnogo močnejšim sovražnim četam.

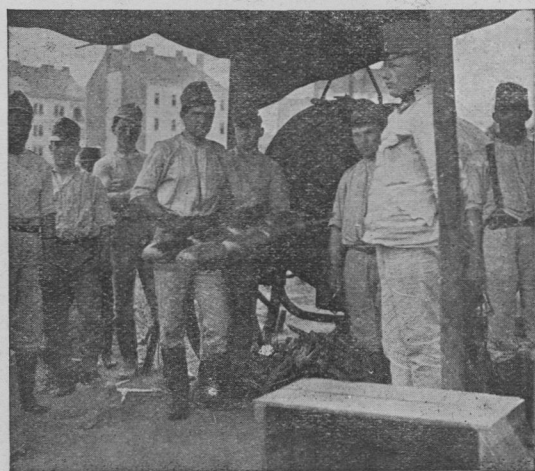
Rusi so bili zelo dobro zavarovani v svojih okopih. Infanterija je bila pokrita z razno slamo in vejevjem, da se je ni moglo opaziti. A tudi ruske

Pekarne v vojni: Prevozna železna peč.

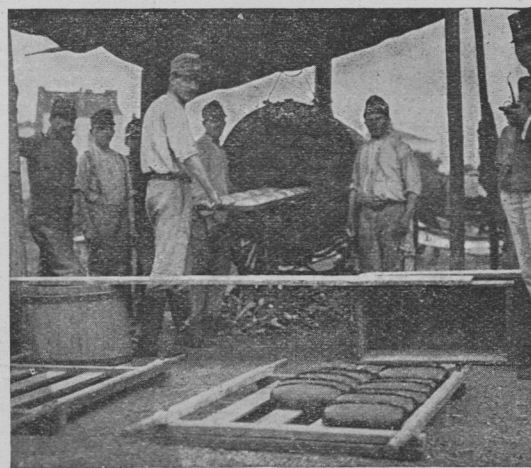
Pekarne v vojni: Jemanje komisa iz glinaste peči.

Pekarne v vojni: Vlaganje komisa v prevožno peč.

Naše čete so stale takoj v vročem boju z veliko rusko vojno silo. Jaz sem z neke višine opazoval junaške boje graškega 27. pešpol-

alci in

Pekarne v vojni: Pečeni komis jemljejo iz prevozne železne peči.

Z rusko-poljskega bojišča: Dve ruski lepotici ob gališki meji.

vohuni niso izdali naših stališč. Potem šele je začel z bojem. Ruska artilerija, katera je imela razdaljo med našimi in ruskimi postojankami natančno razmerjeno, je navadno dobro streljala, infanterija pa slabo, kozaki pa dražijo in vznemirjajo in se naglo umikajo.

Z onimi izdajalci, ki so Rusom ovaiali naše postojanke, smo napravili vselej kratek račun. Nekega izdajalca smo zasačili v taboru našega poveljstva, ko je z vaškega stolpa dajal po noči Rusom z lučmi tajna znamenja. Drugi dan smo ga dobili v njegovem skrivališču.

Vrednost ruskih vojakov je zelo različna. Posamezni oddelki so dobri vojščaki. Ruski kozaki napadajo navadno le naš tren, ki dovaža živež in druge potrebščine. Seveda, naši trenski vojaki znajo v

takih slučajih dobro rabiti svojo puško. Že v ponedeljek, dne 31. avgusta, sem bil ranjen v desno ramo. Nekaj časa sem ležal v Lvovu, potem pa, ko so se naši redno umikali v Grodek, so me vzeli seboj. Nato sem odpotoval čez Budimpešto domov. Da bi se bilo naše umikanje vršilo v neredu, o tem ni niti govora.

Razpoloženje naših čet je izborno. Dokaz temu je naslednji dogodek: Ne daleč od Slovite je bilo naše taborišče. Bližnja višina je bila izpostavljena hudemu sovražnemu ognju. V podnožju hriba je bilo nekaj ribnikov, po katerih je plavalo več rac, ki se za bojevanje in za padanje krogel niso popolnoma nič zmenile. Neka krogla je zadela raco. Takoj je skočilo več naših vojakov iz bližnjega okopa, da bi si po boju napravili dobro južino. Četudi so krogle padale nevzdržno okrog ribnika, je vendar neki vojak prinesel mrtvo raco v svoj okop, in smeh se je razlegal po naših okopih.

Častnik, ki se je udeležil prvih bojev v Galiciji in je bil pozneje ranjen od ruske dum-dum krogle je podal sledeče poročilo o III. armadnem zboru:

Pohod našega kora proti ruskim postojankam se je izvršil gladko. Dne 18. avgusta je došel naš polk v okolico mesta Stryj, dva dni poprej pa smo imeli svoje taborišče v Starem selu. Ko smo zapustili okolico Stryja, smo šli proti severovzhodu ter smo prišli v ubožno rusko vas Przegnajow. To je bila naša zadnja postaja pred bojno črto, pri Krasnem, kjer so se že naslednje dni vršili krvavi boji. Ko je napočilo jutro, smo že slišali gromenje topov in streljanje s puškami, ki je postajalo vedno živahnejše. Kmalu nato so začeli blizu našega polka padati šrapneli. Vsi smo se pripravljali na naskok. Ne dolgo potem smo prišli v boj z brigado ruske Rennenkampfowe armade. Bilo je to v okrožju med krajema Krasne in Skwarczowa. Med strahovitim padanjem sovražnih krogel iz

Tipična ruska vas ob avstrijsko-ruski meji.

topov in pušk smo napredovali korak za korakom. Naš polk je drvel vedno naprej, akoravno smo silno trpeli zaradi šrapnelov nekega kijevskega artilerijskega polka, katere je neprestano sipal v naše vrste. Cela dva dni smo vzdržali v skoro neprestanem ognju. Seveda smo tudi mi odgovarjali zelo krepko. Sovražnik je pošiljal vedno nove čete v močno zredčene bojne vrste. Končno smo bili zaradi silovitega sovražnega pritiska prisiljeni, se umakniti v smeri proti zahodu Lvova. Umikanje se je vršilo v popolnem redu. Naš bataljon je imel nalogo kriti naše umikanje, kar se nam je z velikim naporom posrečilo. Dve uri smo se neprestano borili proti veliko močnejšemu sovražniku. Med bojem smo stali do kolena v vodi. Naše čete so se kljub mučnemu položaju vedle mirno; merili smo dobro in tako se nam je posrečilo, prizadeti Rusom velike izgube. Nenadoma smo zapazili, da se pomikajo proti nam in sicer od strani v smeri železnice Krasne-Lvov nove ruske čete. Kakih 10 km pred Lvovom se je vrgel neki pešpolk sovražniku neustrašeno nasproti. Ob železniški progi so se zakadile sovražne čete druga v drugo. Naša artilerija je streljala izborno, sovražniki so padali kot muhe. Naša infanterija je nato

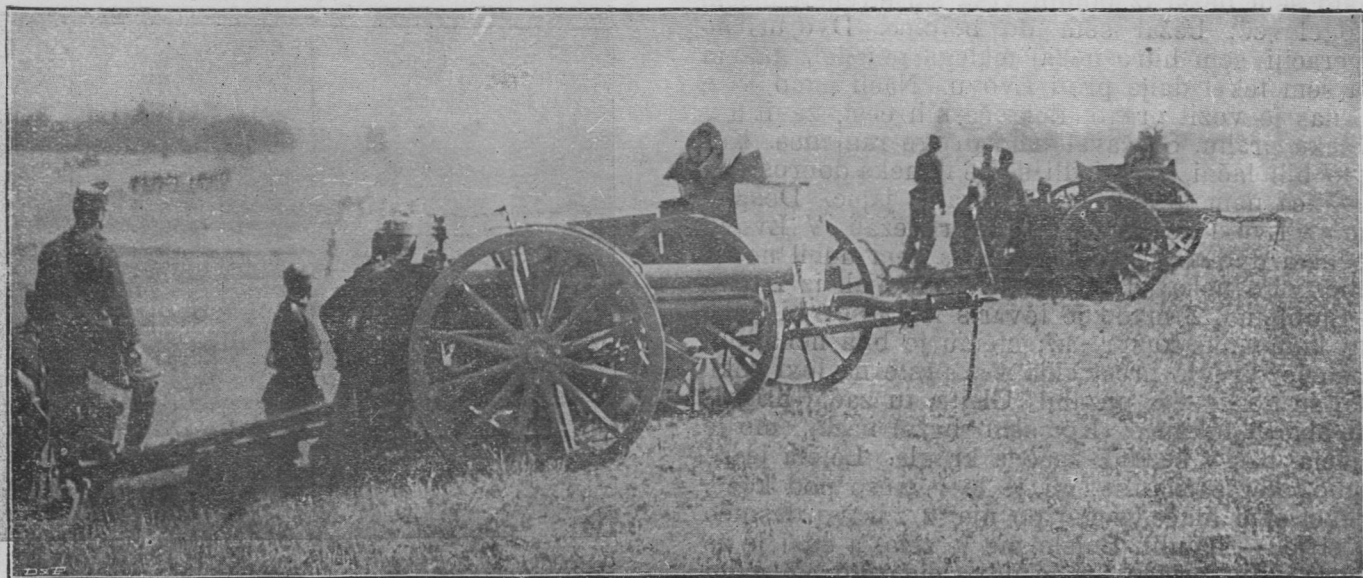
Dr. Mihael Napotnik, knezoškof lavantinski.

uničenju ne more biti nobenega govora. Ranjenec bo res zelo veliko, ampak mrtvih silno malo. In kar je tudi zelo dobro: ruske krogle so tako majhne in ostre, da se rane prav kmalu ozdravijo.« Pri tem je pokazal kroglo, ki jo je našel, in na luknjo, ki mu jo je naredila na rokavu bluze. Bila je tako majhna, da jo je bilo zelo težko opaziti.

s silnim bajonetnim naskokom sovražnika potisnila iz Lvovske okolice. Ko sem opazoval potek te borbe, me je zadela sovražna krogla. Splazil sem se z veliko težavo do bližnje sanitetne postaje. Kakor sem zvedel pozneje, je bilo naše umikanje že poprej v bojnem načrtu. Z umikanjem smo sovražnika zvalili v močvirnato ozemlje pred Lvovom, kjer so debili Rusi posebno krvave spomine na naše čete.

Tudi pri nas se razširjajo govovice, da je bil tretji vojni zbor (in v tem so vsi naši domači slovenski polki) uničen. Urednik lista »Arbeiterwille« je v pogovoru z nekim infanteristom belgijskega pešpolka dobil sledeči odgovor:

»Slišite,« je vprašal urednik s pritajenim glasom ranjenca, »ali je res, kar govore ljudje, da je III. zbor popolnoma uničen?« — »Ali ne dajte se osmešiti! Res, da je marsikoga zadelo, ampak o

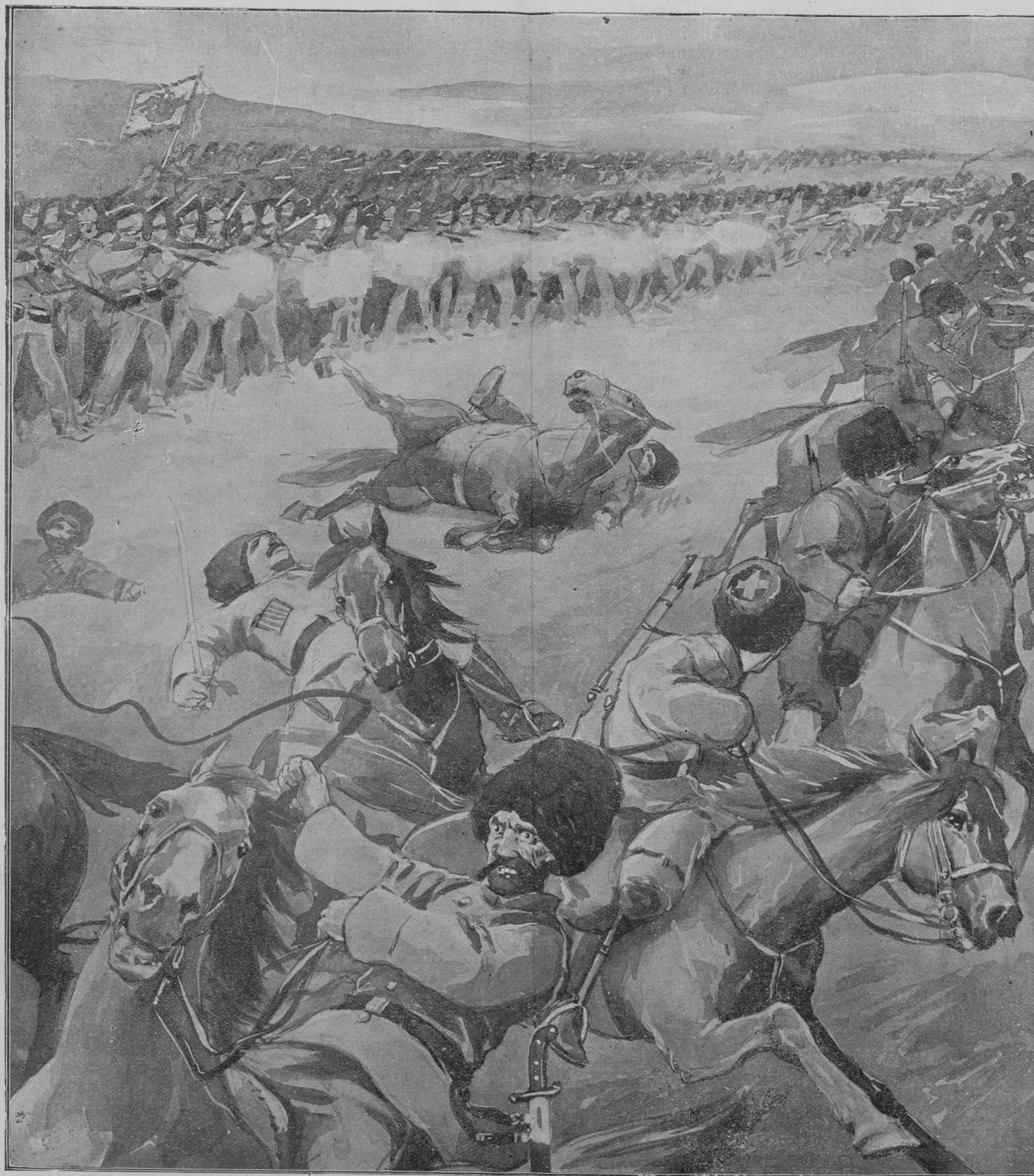
Naše topničarstvo v bojni vrsti.

Torej glavo pokonci! Zaupajmo v bodočnost in potrpiamo! Dež za solcem mora biti, za veseljem pa tudi nekaj žalosti priti. Zmagali bomo, ker zmagati hočemo!

Kaj pripovedujejo naši ranjenci.

V krasnih prostorih »Mladike« je nastanjeno večje število lahkih ranjencev, večinoma Čehov, Madjarov, Nemcev, nekaj Bosancev, Slovencev in en ruski kozak. V svetlih sobanah s širokimi okni, ki gledajo na razkošni tivolski gozd, leže naši junaki po belih posteljah in čitajo časopise in knjige. Izvrstno so oskrbljevani. Na širokem, solnčnem hodniku, kjer so pravkar zbijali leseno »menso« za provizoren oltar, se mi je pridružil majhen poddesetnik domačega domobranskega polka št. 27. Mariborski Slovenec je ta mehanik M., živahen, humora poln fant, ki se šali in smeje, kakor bi bil zdrav in srečen. Pripovedoval mi je:

»Odpeljal sem se s svojim polkom iz Ljubljane v Galicijo. Samo dva dni smo ostali v neki vasi blizu mesta S., nato smo marširali več dni neprestano proti severu. Naenkrat so nas obsule ruske krogle in šrapneli. Žvižgalo, sikalo in grmelno je okoli nas, kakor bi bili zašli v oblak sršenov in strel. Drli smo dalje v rojih in jaz sem kričal: »Le naprej! Ne ozirajte se!« — Prav nič se nismo bali, — postalo nam je vseeno. Tovariši so padali, a mi smo drveli dalje, potem smo legli in streljali ležeči na trebuhih. Naenkrat je padel šrapnel skoro tik pred mojo glavo. Ogromno jamo je izkopal, ko se je razpočil, vrgel cel hrib prsti v zrak in nas vse pokrilo s prstjo. Mene je vrglo visoko v zrak, da sem obležal, obrnjen baš na nasprotno stran. Ko sem se otresel prsti ter sem si nekoliko izbrisal oči, sem tekel dalje proti Rusom. A kmalu se je v moji bližini razpočil nov šrapnel, čegar drobeci so mi razmesarili levo laket. Puh plina in eksplozije je bil toli hud, da mi je hotelo telečnjak kar strgati z ramen. Jermenje me je skoro zadušilo, bluzo pa mi je na levi rami in hrbtu čisto raztrgalo. Pogledajte sami! Nato sem bežal iz bojnih vrst, saj streljati nisem mogel več; bežal sem do bolnice. Dve uri po operaciji sem hitro nekaj malega pojedel, potem pa sem tekel dalje proti Lvovu. Našli smo voz, ki nas je vozil preko dolgočasnih cest, zavitih v oblake prahu. Srečavali smo druge ranjence. Ker smo bili lačni, smo jedli sadje in neka dobrosrčna kmetica nam je dala celo mesa in jajec. Dospeli smo v Lvov, ker so nam rane prevezali. V Lvovu so nam dobro postregli tako da sem dobil novih moči. Po nekaj dneh smo se odpeljali iz Lvova v Ljubljano. Z mano je tovariš iz Litije; bil je v isti kompaniji, kakor jaz; njemu je bila nekaj dni kasneje krogla prestrelila vse prste na levi roki. Da, še nekaj sem pozabil! Glejte, tu zadaj na mojih hlačah luknjico. Ko sem bežal nazaj, me je zadela baš v sedalo še ena krogla. Letela je že slabo, ker zarila se mi je le v meso pod kožo. Sleknel sem hlače, segel po njej z zdravo desnico in si jo — izpulil. Bolelo me je zelo, a zdaj je že dobro.« In prižgal si je novo cigareto. »Z nami se je vozil tudi neki Nемец. Strel mu je odbil pol spodnje čeljusti. A bil je dobre volje z nami,

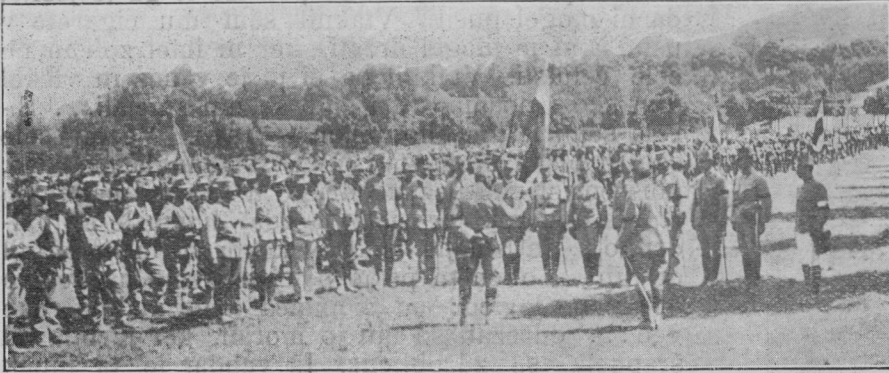
Naš junaški III. kor odbije s strašnimi salvami pri Grodeku, jugozahodno mesta Lvova, naskok ruskih kozoških stotnij.

ki smo peli in vriskali vso pot. Le to ga je jezilo, da ni mogel pušiti. Vtaknil sem mu cigareto v usta, a ni je mogel držati, ker ni imel zob in ne cele čeljusti. Vtaknil pa si jo je v nos in vlekel dim skozi nosnice. Vsi smo se mu smejali... Sirota sem, le mačeho imam — revo. Včeraj šele sem ji pisal. Pomagati mi ne bo mogla nič. No, poiščem si pač kakšno drugo delo; za mehaniko sta še dve roki premalo, a zdaj imam le še pol-drugo!« In smejal se je, kakor bi bil napravil dovtip... obenem pa je pokazal svojo na debelo obvezano levo roko: od komolca dalje ni bilo roke več... odrezati so mu jo morali, ker je bila od šrapnela vsa zdrobljena. In vendar je ta junak vedno vedno vesel in zbija šale, kakor bi mu nič ne bilo.

Kako prehranijo armado.

Marsikdo se je že vpraševal: »Kako vendar prehranijo vojske, ki štejejo po par stotisoč mož!« In če je čital, kako so sestradani ruski in francoski vojaki, ki se udajajo kar trumoma, ker že po štiri, pet dni niso ničesar zaužili, potem se je pač strahoma spomnil svojega sina, brata ali celo moža ter je vzdihnil: »Bog ve, kako strada sedajle moj dragi!«

Naglo nadomeščanje padlih in ranjenih vojakov, dovolj izdatno in urno dovažanje streljiva in orožja ter zadostna prehrana armade so seveda odločilni pogoji za uspešno vojno. Decimirana in lačna vojska brez streljiva in orožja je izgubljena ter se mora udati. V naši armadi pa vlada v teh ozirih temeljitost in vestnost, ker že v miru se je pripravilo vse ter so skladišča polna orožja, hrane in se je tudi mobiliziranje izvršilo z vzorno urnostjo. Za prehrano skrbi posebna intendatura, ki si je na velikih manevrih pridobila izkušnje za slučaj vojne. Najvažnejša nova uredba za prehrano so poljske kuhinje na vozeh. Slike takih kuhinj smo priobčili v 4. številki na strani 8. Taka kuhinja ima več velikih železnih kotlov, v katerih se kuha jed med maršem. Vsaka kompanija ima svojo kuhinjo, torej vsak bataljon po štiri vsak polk vsaj po šestnajst in še več kuhinj. Tudi vsaka topničarska baterija ima vsaj po eno kuhinjo s seboj. Kuhinja spremlja svoj vojni oddelek. Iz nje dobe vojaki vsak dan razen črne kave ali čaja, če le možno, dvakrat gorško hrano in sicer mesa, krompirja ali riža in juho. Klavno živino gonijo trenski vojaki za vojsko. Koljejo mesarji v dotičnem kraju ali pa vojaki, ki so sami klavci in mesarji. Sočivje in zelenjavo vozi tren v obliki konzerv. Svežo zelenjavo dobiva kuhinja včasih spotoma, a navadno je vojaštvo navezано le na konzerve. Že v mirovnih časih je sklenila vojaška uprava pogodbe s tovarnami za konzerve. Leto za letom se pripravljajo te konzerve in kupičijo v vojaških provijantnih skladiščih. Iz teh vozijo konzerve cele kolone vozov za armado. Vsaka kompanija, vsaka švadrona, vsaka baterija itd. ima svoj voz za živila in svoj voz za krmo. Ti vozovi dobivajo svoje tovore od lahkih provijantnih kolon, ki se vozijo še dalje zadaj za vojsko, te kolone pa jemljejo svoj material od težkih provijantnih kolon, ki se vozijo še oddaljeneje za četami. Lahka provijantna kolona ima na-

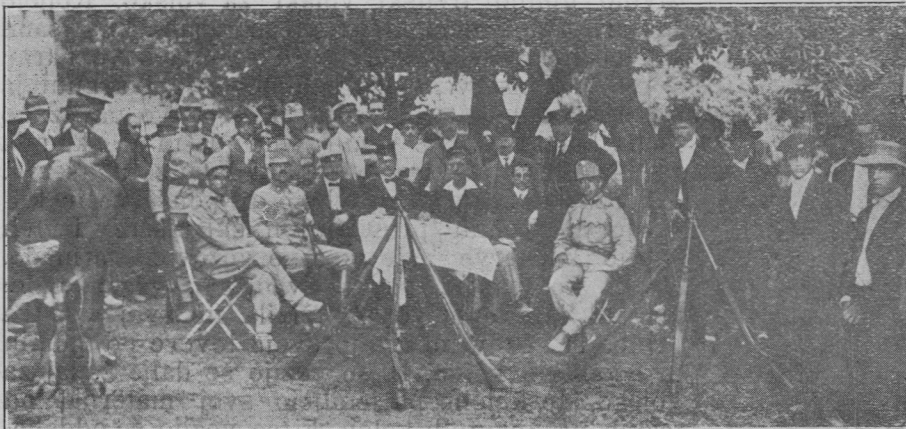

Podpolkovnik Frenzel govori častnikom in vojakom v Pazinu, predno se odpeljejo na bojišče.

navadno 36 provijantnih vozov; težka provijantna kolona 17 vozov in prav zadnja vozovna kolona navadno 48 vozov. Toliko vozov vozi seboj pač ogromne mase živil. Kompanijski, švadronski, baterijski živilni voz vozi s teboj navadno toliko kruha, mleka, mesa, kave, čaja in soli, da zadošča moštvo za par dni. Poleg tega vozi s seboj še stalno, nedotakljivo takozvano »železno racijo« (odmerek) za voznika. Ta »železna racija« obsega 250 gramov suhorja (»cvibaka«), 200 gramov mesene konzerve, 150 gramov zelenjadne konzerve, 25 gramov soli in 25 gramov kave ali čaja, Vsajtoliko mora nositi vsak vojak pri sebi. Porabiti se sme le v skrajni sili, a se mora takoj nadomestiti.

Za kruh skrbe posebne peči. (Glej slike v današnji številki na strani 5!) Vsak armadni kor ima dve poljski pekariji; vsaka pekarija ima dvanajst prevoznih peči, ki napečejo v 24 urah, ako se dela brez prestanka, 23 000 porcij po 750 gramov. V taboriščih pa napravijo provizorične peči kar v zemlji. Pečejo le komisni kruh.

Oskrbo vodijo trenski in provijantni častniki in podčastniki. Za prehrano vojske je torej dobro poskrbljeno. Vsak vojak dobi dovolj dobre in tečne hrane. Seveda se more slučajno zgoditi

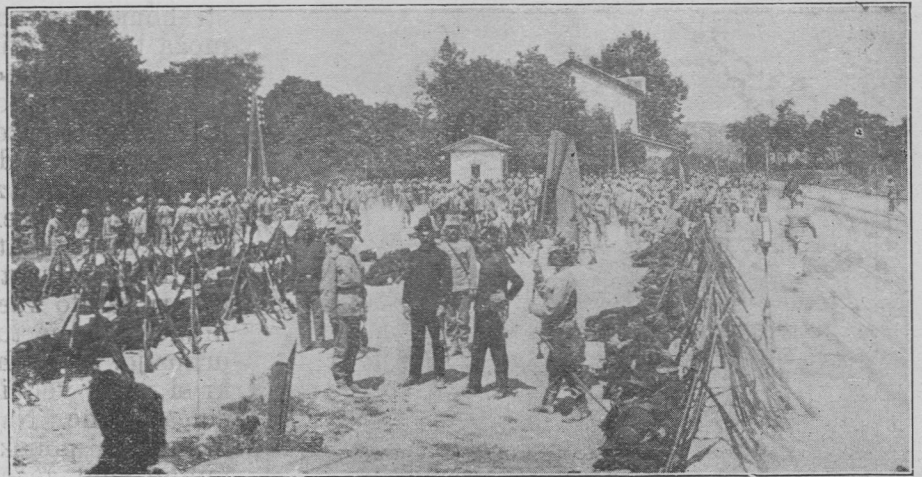

Mešana uradna komisija za nakupovanje goveje živine v vojne svrhe.

tudi kakšna nesreča, ki tudi v miru nikdar ne počiva. Sicer pa si v takih slučajih, če zaidejoi. dr., pomagajo vojaki sami in vzamejo kjer in kar dobe za denar in brezplačno. V skrajni sili pa jim zadošča »železna racija« v tornistri!

Naše slike.

Dr. Mihael Napotnik, knezoškof lavantinski. 29. t. m., na dan sv. Mihaela obhaja lavantinska vladikovina lep praznik miru: petindvajsetletnico škofovanja svojega nadpastirja. Dr. Mihael Napotnik se je narodil dne 20. sept. 1850 na Tepanjskem vrhu pri Konjicah kot sin priprostih kmetjskih staršev. Od 27. nov. 1880 do 1. febr. 1881 še kaplan v Sevnici ob Savi, postal je 16. aprila 1884 c. kr. dvorni kaplan na Dunaju in 27. sept. 1889 je bil imenovan za škofa lavantinskega, 27.

Domobranzi v Pulju pred odhodom na kolodvoru.

nov. 1889 slovesno ustoličen v Mariboru. Njegovo apostolsko delo je našlo obilo priznanja: je sv. Očeta domači prelat in prisednik prestola, Comes Romanus (grof rimski); je ces. kralj. apóstolskega veličanstva resnični tajni svetovalec, velikokrižnik ces. avstr. Franc-Jozefovega reda, ter nosi c. kr. bojno kolajno kot bivši vojak nekdanjega Hartungovega pešpolka št. 47, ter kot bivši c. kr. vojaški kurat za časa okupacije Bosne. Kot knezoškof je član gospodske zbornice na Dunaju in štajerskega deželnega zbora v Gradcu, prošt pri sv. Mavriciju v Brežah na Koroškem itd. Enega pa svojemu škofu ne sme pozabiti štajersko razumništvo. Kakor znano, je l. 1883. izdal Leo XIII. svetovno okrožnico »Grande munus« o sv. Cirilu in Metodu, ukazavši njuno češčenje na večne čase vsemu katoliškemu svetu. Knezoškof Mihael je iz-

dal pastirsko pismo z dne 19. marca 1906 o življenju in delovanju sv. Cirila in Metoda, ki se je bralo v postu istega leta z vseh prižnic in razdelilo v mnogih odtiskih tudi med ljudstvo. Strokovnjaško je obravnaval svojo snov in se bavil z vsem tozadavnim slovstvom, proti koncu pa je dejal: »Sloga je od Boga. In Bog je dal drugim narodom po enega apostola, nam pa je dal kar dva brata, ki nam kažeta, kako moramo gojiti med seboj vsestransko zaupanje in bratovsko slogo. Naj nas vendar družita in združene vodita brata Solunska!«

Vlaki z ranjenci prihajajo v Ljubljano s severa in z juga. Ogromna večina je le lahko ranjena ter so težji ranjenci le prav redke izjeme. Ranjenci so najrazličnejših narodnosti: Slovenci, Hrvatje, Čehi, Madjari in Nemci. Tudi nekaj vjetih in ranjenih

Za naše vrle vojake: Gospe, gospodične in otroci v Tržiču na Corenjskem pletejo zimske nogavice in jopiče za našo vojsko.

novi, ki so se hrabro borili, žele dejanskih dokazov ljubezni in priznanja!

Za naše vrle vojake. Priobčujemo sliko gospodičen, gospej in otrok iz Tržiča, ki pletejo za naše vojake nogavice in potrebne zimske stvari; otroci režejo cunjice za blazinice Rdečega križa ter vrlo napredujejo. Naj bi delale naše ženske povsod tako složno in vztrajno za naše vojake! Zima se bliža! Na delo, slovensko ženstvo!

Skupine naših vojaških ranjencev. Prinašamo dve sliki, ki kažeta, da so naši vrli vojaki vzlic ranam še vedno srčni in dobre volje. Vsi ljubljanski zdravniki delujejo po bolnicah, a tudi v dežele in celo iz Gradača so v Ljubljani najboljši zdravniki. Bolniki imajo sanitetne in civilne strežnike in strežnice, a tudi bogoslovci so ranjencem na uslugo. Podnevi se vojaki radi solnčijo na dvoriščih in se pomenkujejo z ljudmi, ki jih obiskujejo in jim donajajo razne stvari.

Rešilni voz gasilnega in rešilnega društva v Ljubljani, s katerim prevažajo s kolodvora težje ranjence v bolnice.

Naročite in razširjajte „TEDENSKE SLIKE“!
Pridobivajte novih naročnikov!

Rusov je med njimi. Z Rusi se ravna povsem človekoljubno in blagosrčno. Ranjeniške vlake sprejemajo dame in gospodje Rdečega križa na kolodvorskem peronu. V posebnih, na kolodvoru zgrajenih barakah jim postrezajo najprej z jedmi in brezalkoholnimi pijačami. Težji ranjenci dobe tudi konjaka. Vsi dobivajo smotk in cigaret. Prostovoljno gasilno in reševalno društvo prepeljuje ranjence v avtomobilih, brekih in na dobrih vozovih v bolnišnice. Ranjenci so nastanjeni v Leoninu, v deželni in vojaški bolnici, na liceju, v Mladiki, po raznih vojašnicah in raznih obrtnih in srednjih šolah. Povsod so prav dobro oskrbovani, imajo lepe postelje in dobro hrano. Tudi časopisov, dnevnikov, tednikov in mesečnikov v vseh jezikih dobivajo. Vsi zelo radi čitajo. Občinstvo prosimo, naj donaja v vse bolnice še nadalje zlasti kruha, cigaret in časnikov, ker teh ni našim vrlim vojakom-junakom nikdar preveč. Od pri sree, od pri roke, slovenski narod! Tvoji si-

Skupina vojaških ranjencev s strežniki in dr. Edv. Bretlom (v belem plašču v sredi sedeč) v Ljubljani.

Minoli teden.

Vojna med Nemci in Francozi postaja vedno strašnejša. Od Pariza do Verduna, na črti, ki je dolga blizu 200 km, divja že teden dni boj med velikanskimi armadami. Zdaj gre za Pariz! Zmaga se nagiblje zdaj tja, zdaj sem, a odločitve še ni. Nemška vlada je najela milijardo za vojne namene. Posojilo je dobila doma, od lastnih državljanov. Angleže ta denarna sila Nemčije prav posebno boli. Angleški zakladni kancelar je zato dejal te dni s strupeno sovražnostjo: „Prvih sto milijonov funtov šterlingov morejo dobiti naši sovražniki prav tako lahko, kakor jih dobi Anglija. Toda zadnjih sto

Skupina vojaških ranjencev s sanitetnimi strežniki v Ljubljani.

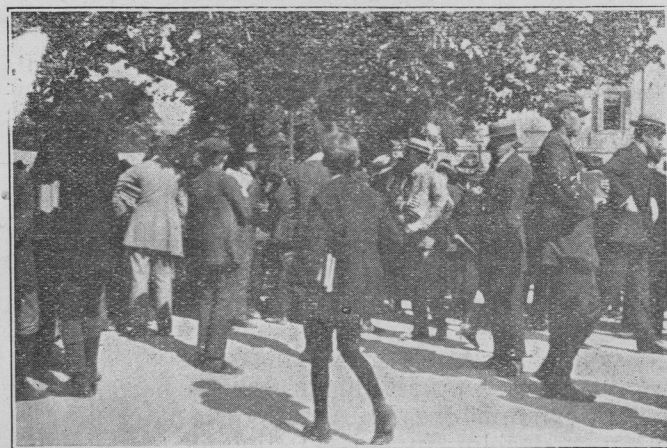
ne dobi Nemčija več. In tako bo odločilo zmago nazadnje vendarle angleško zlato.“ Toda že zdaj se kaže, da se Angleži motijo. — Angleški parlament je dovolil, da se mobilizira in oboroži indijska ekspedicijska armada, ki bo štela okoli 70.000 mož. Dvomljiva pa je vrednost take armade, ki je navajena le silne vročine in ki naj se vojuje na mrzlem severu. Indijci bodo po zimi pač zmrznili, kakor so zmrznili Francozi na Ruskem za časa Napoleona. — Rusi pripravljajo zdaj vpad svojih čet v prusko Šlezijo, da bi potem pridri v Berolin. Toda ali se jim ta namera posreči, je več kot dvomljivo. — V Italiji so bile demonstracije proti trozvezi in za Francijo. Toda vlada in večina Lahov je za popolno neustranost ter hočejo ostati trozvezi zvesti zavezniki. — Tudi v Rumuniji so nekateri proti trozvezi in za Rusijo. Kralj in vlada pa nočeta o vojni ničesar slišati, ter ostane Rumunija še nadalje neutralna. — Tudi Bolgarijo pridobiva Rusija zase, a doslej brez uspeha. — Turčija in Grčija sta se zopet poravnali, odkar je Anglija zagrozila Turčiji ter so Bolgari in Rumuni zvezo s Turčijo odklonili. — Po vročih bojih vzhodno Lvova na črti Zložov-Krasne-Kamionka-Rawa Ruska se je naša armada umaknila na ugodnejše pozicije za Grodek o m. Boji vzhodno Lvova so trajali od 20. avgusta neprestano do 2. septembra. Takoj, ko so zavzele naše čete nove postajanke, so se začele nove praske z Rusi in od 7. do 11. t. m. se je vršila še nova bitka. Generala Dankl in Auffenberg sta s svojima armadama tvorila levo krilo in središče, gališka naša armada pa desno krilo te bojne črte. Ruse, ki jim poveljuje general Ivanov, so naše hrabre čete potisnile s hudimi ruskimi izgubami nekoliko nazaj. Ker pa so dobivali Rusi od severa nove polke, ki so pritiskali na Danklovo vojsko ter so se hoteli zagoditi med Danklovo in Auffenbergovo vojsko, se je naša armada v zlic vsem doseženim uspehom umaknila na črto Przemysl-Drohobycz, kjer se je mogla od večtedenskih bojev odpočiti, iznova utrditi ter pripraviti na nove bitke. Rusi so trpeli silne izgube, zato so več dni popolnoma mirovali. Doslej je zajela naša vojska že nad 42.000 Rusov in nad 8000 Srbov

ter zaplenila nad 400 topov. — Skoro istočasno z vpadom Srbov pri Mitrovici čez Savo so izvršili Srbi vpade pri Obrenovcu-Progorju, Pravem Novemselu, Knpinovem in Orešču-Grabovcu ter so vdrl v Srem v Slavoniji, tako da je bilo na hrvatskih tleh nekaj nad 15.000 srbskih vojakov. Naše čete, pomnožene z oddelki iz Petrovaradina, so Srbe po ljutem boju, ki je trajal 12 ur, vrgli nazaj čez Savo in jih več tisoč polovili. O bojih s Črnogorci ni novih vesti. Tudi na morju vlada menda mir, ker ni nikakih poročil. — Naš prestolonaslednik, ki se je udeležil vojne v Galiciji, je prišel na Dunaj poročat cesarju o stanju vojske. — Ruski car namerava osebno prevzeti vrhovno poveljstvo nad rusko vojsko. — Francoske banke so poslale vse svoje zaloge zlata v London. — Južna Afrika se je izjavila za Angleško. Buri in Hotentoti so vdrl v nemško jugozahodno Afriko. — Odstavljen je poveljnik angleškega sredoziemnega vojnega brodovja — Turke izganjajo Rusi s Kavkaza. — Dardanele so zaprte, ker se je v neki ožini potopila neka angleška jadja. — V Parizu so policaji zbežali pred podivjano druhaljo, ki je začela razdirati poslopja.

Razne vesti.

Roman „Izgovor krivca“ nadaljujemo prihodnjič. V tej številki smo ga radi pomanjkanja prostora morali, žal, izpustiti.

Odlikovan slovenski junak. Praporščak Anton Thaler je bil na bojišču dne 5. t. m. odlikovan z veliko srebrno kolajno za hrabrost. Odlikovan je bil, ker se je junaško boril s kozaki. V eni izmed bitk je Thaler sredi kozaških čet neustraheno branil vojno brzojavno postajo in jo držal do konca v kljub vsem ruskim napadom. Thalerju je čestital sam ekselénca general vitiz Auffenberg, zmagovalec v bitki pri Zamošču in Komarovu. General je bil z junaškim praporščakom nad vse ljubezniv. Vprašal ga je, kje je doma, in ko mu je Thaler povedal, da je Ljubljančan, se je general prijazno nasmehnil in rekel: „Tudi moja soproga je Ljubljančanka.“ Thaler je znan kot eden najboljših slovenskih telovadcev Sokolov. V vzorni sokolski vrsti se je dvakrat udeležil mednarodne gimnastične tekme in sicer v Luksenburgu in v Turinu. Na odlikovanje, ki ga je dobil Thaler na bojišču iz rok našega vojskovodje, je ves slovenski narod ponosen. Slovenski sinovi se bore za dom in cesarja tako junaško, da jim zmagoviti poveljnik sam izreka

Dijaški knjižni trg pred Mestnim domom v Ljubljani: Dijaki prodajajo in kupujejo med sabo knjige.

svoje priznanje in pohvalo. G. Thaler je Ljubljančan, jurist, brat znane operne in operetne pevke. Več naših Sokolov je na bojišču. Vemo, da so vsi vrli junaki.

Šefa generalnega štaba, ki vodi sedanjo vojno, je zadel bridka izguba. Njegov sin Herbert baron Konrad-Hötendorf, dragonski poročnik, je v bitki pri Rawi Ruski padel. Šef ge-

neralnega štaba ima še dva sina; eden je težko bolan, eden je v vojni.

Kje dom je moj? Vojna je pobratila narode, ki so se prej politično pobijali: Čehi in Nemci so složni. Češki vojaki pojejo svojo himno „Kje dom je moj“ in Nemci jo pojo s Čehi a z nemškim prevodom: „Mein Heimatland.“ Slovenci in Hrvati „Naprej“ in „Liepa naša domovina.“ „Na zdar“, „Heil“ in „Živijo“ se pozdravljajo vojaki med seboj v slogi. V vojski so si vsi jeziki in vsi narodi prijazni tovariši, ki se bore za isto domovino. Naj bi ostalo tudi po vojni tako! Slovenski in slovanski polki so na bojiščih dokazali, da so enakovredni z drugimi polki. Narodi, ki rode take junake, ostanejo tudi v miru enakopravni.

Napačna dobrotljivost. Naše najbolj premožne žene, gospe in gospodične, pletejo in kvačkajo za vojake, delajo za Rdeči križ in se žrtvujejo. To je lepo. Toda na tisoče ubožnih žensk je brez dela in brez kruha. Ali bi ne bilo za državo koristnejše, ako bi dela za ranjence in vojake izvrševale ubožne ženske ter si s tem delom vsaj malenkost zaslužile? Dajte re-
vežem dela in zaslužka, premožni krogi pa naj dajó denarja! In država naj poskrbi revnim slojem dela. Potem ne bo draginje in bede. Bogati krogi morejo vedno koristiti, a naj tega ne delajo na škodo brezposelnih!

Junaki. Vojni poročevalec „Stampe“ pripoveduje dogodbico, ki priča o veliki resnobi nemških vojakov. Ta laški poročevalec je srečal po bitki pri Mühlhausenu oddelek bavarskih dragoncev, ki so po hudih prestanih štrapacah hrepeneli po pijači. Naročil je vojakom piva. Toda niso se ga dotaknili, češ: „Obljubili smo, da v tej vojni ne pokusimo niti požirka alkohola in tej obljubi ostanemo zvesti.“ Napili so se vode in hiteli dalje.

Harmonika na bojišču. Neki ranjenec je pripovedoval, da so bili naši vojaki vsled večdnevni bojov že zelo izmučeni, ko jih je napadel oddelek kozakov. Tedaj pa potegne neki vojak iz žepa malo harmoniko in zaigra na njo, kar je vse tako poživilo in navdušilo, da so se vrgli na sovražnika in ga pogнали v beg.

Boj s samokresi v zraku se je vršil te dni nad Parizom med nemškimi zrakoplovcem Wernerjem in francoskimi zrakoplovci. Werner je priletel nad Pariz, vrgel v mesto več bomb, nakar je priletelo nad njega več francoskih aeroplanov, iz katerih so streljali nanj s samokresi. Ker je tudi Werner streljal na nje, se je vnel pravi boj s samokresi v zraku. Werner je s svojim aeroplanom srečno priletel nazaj v nemško taborišče.

Slovenec dr. Zdešar zaprt v Franciji. Naš rojak gospod dr. Anton Zdešar je interniran v Chateau d'If pri Marseillu. Vozil se je iz Barcelone na laški ladji v Geňovo. Ko je ladja pristala v Marseillu, so morali vsi potniki izstopiti; moške so oddali na eno stran in ženske na drugo. Bilo je vmes mnogo duhovnikov, ki so se vračali iz Lurda. Cele družine so morale

bežati; mater in otroke so poslali nazaj na ladjo, očeta in starejšega sina so pa pridržali, če so tudi dokazali, da ne gredo na vojsko. Tudi dr. Zdešar je dokazoval, da po avstrijskih postavah sploh noben duhovnik ne gre z orožjem v bojne vrste, da on sploh ni vojak itd., vse je imel potrjeno od lastnega in drugih konzulov, a vse ni nič pomagalo. Moral je z drugimi 71 „nevarnimi“ v kazemate v trdjavico Chateau d'If. Tako se boje Francozi špijonov.

Francoski strah pred špijoni. V Lijonu na primer je bila razstava. Neka ogrska umetnica je razstavila tam svoje umetnine. Kar zapre glas vojske razstavo. Umetnica pusti vse in zbeži k neki nemški družini, ki je že dalje časa na Francoskem. Komaj je bila na varnem, že nekdo razbija po vratih. Gospodar pogleda, kaj je, in pred vrati stoji neka ženska in tuli, kje da je tista „nemka“. — Tri nemške guvernante so hotele zbežati s Francoskega in so si najele avtomobil. Seveda so jih orožniki kmalu ustavili kot špijonke. Morale so na stražnico in se tam popolnoma sleči, da so jih preiskali, če ni-

Malorusi.

majo kakih načrtov pri sebi. Vojaki so pa stali okoli, se iz njih norčevali in jih opljuvali. Skozi okno se je smejala populična drhal. Potem so se smeje obleči in na ulico. K sreči so zahtevale za spremstvo orožnike, drugače bi ne bile prišle brez nezgode na kolodvor. — V Lurdu so stali na ulici trije gospodje in se pogovarjali med seboj nemški. Neki vojak stražnik gre mimo in pokaže na nje s palcem preko rame proti množici: „Nemci“ in pri tej priči se vrže druhal na nje. Eden se je hotel proti navalu nekaj braniti, pa se ga takoj s samokresom obstrelili. Druga dva so popolnoma razcefrali in ju potem ranjena zavlekli v neko bolnišnico. — Nekemu nemškemu duhovniku je svetoval njegov prijatelj, neki francoski general, naj se le ne izda za Nemca, posebno pred ženskami ne, drugače mu bo takoj kakšna ženska porinila nož med rebra. — Ko je Avstrija napovedala Srbiji vojsko, so strašno zabavljali nad „krivično“ „nemško“ Avstrijo. Zopet vidimo: Francozi simpatizirajo s Srbi. Kar zadeva špansko časopisje, simpatizira katoliško z Avstrijo.

Pomorske mine. Ena najstrašnejših orožij za obrambo obrežja so pomorske mine. Mine so pod morskó gladino, imajo

običajno 2 metra premera in so nabiti s 300 do 500 kilogramov dinamita. Največje mine pa vsebujejo tudi čez 1000 kilogramov dinamita. Imamo več vrst min in sicer opazovalne, one, ki se pogojno zažigajo s kopnega in kontaktne. Najbolj redke so opazovalne mine. Nahajajo se do 12 metrov pod morsko gladino in so zvezane z žico s suho zemljo. Kadar pride sovražna ladja nad mino, zažge kdo iz opazovalne štacije na suhem z električnim tokom mino, ta se dvigne, udari v ladjo in vsled silovite eksplozije se ladja potopi. Opazovalna postaja mora imeti zelo natančne karte, kje so zasidrane take mine, pri tem pa otežkočuje delo valovanje morja, ki premika mine. Če se poškoduje žica, ki veže mino z opazovalno postajo, potem je eksplozija nemogoča. Prednost opazovalnih min pa obstoji v tem, da se vozijo lastne ladje brez skrbi čez nje. Mine s pogojnim zažiganjem so okoli 4 metre pod gladino. Kakor hitro

trči ladja ob mino, ta eksplodira in ladja se potopi. Eksplozija mine pa se more preprečiti s kopnega in to se zgodi vselej, kadar vozi lastna ladja čez mino. Najbolj navadne so kontaktne mine, ki eksplodirajo vselej, kadar zadene vanje ladja. Prednost teh min je tudi v tem, da se zelo hitro raztresejo po morju in tudi hitro polove. Mina učinkuje nad vse silno. Mina potopi največjo ladjo, četudi je razdeljen spodnji del ladje v več oddelkov. Nekatere države si pomagajo proti minam na ta način, da ploveta pred vsako večjo ladjo dve manjši ladji, ki sta zvezani s precej globoko v morje segajočo verigo. Na ta način ali dvignejo mino ali pa eksplodira mina brez prave škode. Mogoče pa je tudi, da z verigo odtrgajo mino od sidra, ki plava potem po morju dokler ne zadene ob trd predmet in eksplodira.

S 1. oktobrom se začne zadnje četrletje t. l. in današnji številki smo priložili pošne položnice vsem p. n. naročnikom, ki jim s koncem septembra poteče naročnina. Prosimo, obnovite jo takoj. Stane nas sicer veliko truda in ogromno žrtev, da moremo o vojnih dogodkih priobčevati vedno najnovejše slike, a s ponosom lahko rečemo, naš list „Tedenske Slike“ je najzanimivejši in najboljši slovenski ilustrirani list. Z mnogih strani dobivamo priznanja in povprašanja, kako je mogoče o vojni dobiti slike, kakor jih priobčujemo. V zvezi smo z ilustracijnima centralama na Dunaju in v Berlinu, ki imata posebne vojne poročevalce-fotografe in risarje. Seveda so slike zelo drage, a ne bojimo se stroškov, da le moremo postreči čitateljem s čim zanimivejšimi slikami. Podpirajte nas torej in priporočajte list „Tedenske Slike“ povsod in vsakomur in pridobivajte novih naročnikov! Število naročnikov sicer raste od dne do dne, a mirovati ne smemo, temveč vedno napredovati. Čim več bo naročnikov, tem boljši bo lahko list. Obnovite torej naročnino takoj in pridobivajte še novih naročnikov!

Skrivalnica.

Kje je moj brat?

Kemična analiza 5
TOLSTOVRŠKE SLATINE,
 p. Guštajn, Koroško:

Kalijev sulfat	4.33 mgr
kalijev klorid	67.10 „
natrijev klorid	432 — „
natrijev karbonat	795. — „
magnezijev karbonat	98.70 „
kalcinus karbonat	237.50 „
železni karbonat	0.37 „
glina	7.75 „
kremenčeva kislina	0.70 „
svota stalnih sestavin	1651.72 mgr
prosta ogljikova kislina	1785.32 „
volumni odstotki	90.6% „

Temperatura vrele je 10° Celzija.

„SLAVIJA“

VZAJEMNO ZAVAROV. BANKA V PRAGI.

62 REZERVNI FONDI K 65.000.000.—

Izplačane dohodnine in kapitalije K 129.965.304-25.
 Dividend se je doslej izplačalo nad K 3.000.000.—

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vsežkozi slov. narodno upravo.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah, pod tako ugodnimi pogoji, kakor nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetja in smrt z manjšajočimi se vplačili.

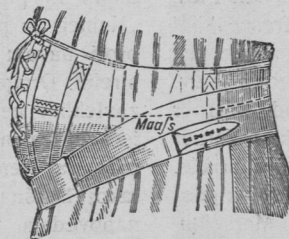
Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. — Uživa najboljši sloves, koder postuje.

ZAVARUJE TUDI PROTI VLOMU.

Vsa pojasnila daje: „Generalni zastop vzajemne zavarovalne banke Slavije v Ljubljani“.

Trebušne pasove, kilne pasove in vse potrebščine za babice

294

priporoča

K. Piotrowski.

Ljubljana, Sv. Petra c. sedaj št. 33.

Najhujši zapeljivec in škodljivec ljudi je velika reklama. Mnogo je ljudi, ki naročajo razno blago in pošiljajo naš denar v tujino le zato, ker so brali v koledarjih, v časnikih ali na lepkih velikanskem reklamo. Dobijo navadno slabo blago za dragi denar, potem pa se jezijo, a dobavitelj se iz njih norčuje in reklamacij noče razumeti, ker je druge narodnosti. Kdor torej hoče dobiti zanesljivo dobro in poceni blago, naj se obrne na Prvo slovensko spodnještajersko razposiljalno, J. N. Sostarič, Maribor, Gosposka ulica št. 5. Če pridete v Maribor, pazite na slovenski napis, da te trgovine ne zamenjate s kako drugo, ki se morda tudi tako glasi, piše pa Schosteritsch, Schusteritsch ali Schusterschutz. 188

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Dunajska cesta št. 17

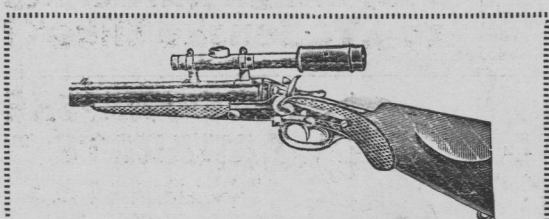
13 priporoča svojo bogato zlogo
šivalnih strojev, koles, pisalnih strojev in
strojev za pletenje (Strickmaschinen).

Brezplačen
pouk v ve-
zenju.

Tovarna v
Lincu usta-
novlj. 1867.

Zahtevajte cenik, ki ga dobite brezplačno in
poštne prosto.

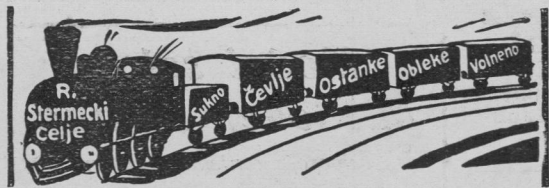

FR. ŠEVCIK, PUŠKAR,
LJUBLJANA, ZIDOVSKA ULICA STEV. 8.

priporoča svojo veliko zalogo najboljših pušk in samo-
kresov najnovejšega sistema ter tudi municijo in vse druge
393 lovske priprave, po najnižjih cenah.

Popravlja se izvršujejo točno.

Ceniki na zahtevo zastoj in poštne prosto.

in razno moderno blago za moške in ženske obleke
razpošilja po najnižjih cenah

Jugoslovanska razpošiljalna

R. Strmecki v Celju, št. 341, Štajersko.

Pišite po glavni ilustrirani cenik čez več tisoč stvari, kateri se
vsakemu pošlje zastoj. Pri naročilih iz Srbije, Bulgarije, Nemčije
81 in Amerike je treba denar naprej poslati.

Veliko ljubljanskega občinstva se
ravna po električni uri v Prešernovi ulici
št. 1. Opozarjamo, da bi se vsakdo po-
služeval iste, ki kaže pravi čas in je v
Ljubljani edina te vrste. Uro je postavila
tvrdka F. Čuden. 2

Darujte za „Rdeči križ“!

Pod ugodnimi pogoji se prodasta

2 hiši

v Črnučah pri Ljubljani. Vsaka ima 3 sobe,
kuhinjo, jedilno shrambo, klet in lastni vodovod.
Zraven je do 1300 m vrta s sadnim drevjem.
Poizve se pri F. Jerko, Podboršt 10. Ježica. 387

KRSTE lesene in kovinaste,
okrasni za krste, pre-
grinjala za mrtvaške odre, blazine, čipke,
črevlje, oblačila, kakor tudi vse druge
pogrebne potrebščine so najceneje pri
Fr. Margolius, Beljak, (Koroško). —
Iščem solidne zastopnike. 33

Skrbite vojakom za toplo obleko!
Volnene in pavoljnate obujke (Socken), golenice (Stutzen), dolge nogavice, snežne havbe,
zapestnice (šticke), bele jopice (takozvane gorenjske jopice), hlače, rokavice;
vse to je dobiti po režijskih cenah v
I. kranjski mehan. avtom. tovarni pletenin in tkanin
405 **Dragotin Hribar**
Ljubljana, Zaloška cesta 14.

Poslano.

G. pl. Trnkoczy, lekarnar v Ljubljani.

Moja soproga je zadnjega sinčka
s Sladinom „sladni čaj“ zredila. Fant
je poldrugo leto star, čvrst in močan
in ni bil še sploh nič bolan. Pri prej-
šnjih 3 otrocih je rabila razne redilne
moke, s kojimi ni niti približnega us-
peha imela. Sladin priporočam vsem
staršem. Spoštovanjem

Makso Kovač, c. kr. voj. uradnik.

V Pulju, 23. marca 1914. 284

Manufakturna trgovina

J. Grobelnik

prej Franc Souvan sin

Ljubljana Mestni trg 22

nasproti lekarni.

Posebno bogata zaloga

sukna za moška
oblačila!

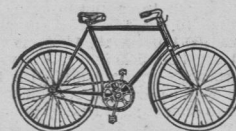
Najboljši nakupni vir
modernega blaga
za ženske obleke iz svile, volne,
delena itd.

Vedno zadnjemovosti rutin šerp.

Bogata zaloga

vsakovrstnih preprog, zaves in
garnitur. Izkušeno dobri šifoni,
platno, kotenine in drugo belo
152 blago.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Edina prim.
tovarna dvo-
koles

„Tribuna“
Gorica, Tržaška ulica 26.

Zaloga dvokoles, šiv. in kmet. stro-
jev, gramofonov, orchestrijonov itd.

F. Batjel, Gorica

Stolna ulica števil. 2—4.

Prodaja na obroke.

18 Ceniki franko.

Na prvi pogled

opaziš na fini izdelavi, da je blago od največje ljubljanske trgovine z urami zlatino in srebrnino.

Krasna izbira

uhanov, prstanov, briljantov, obeskov, vertic, modernih kuhinjskih ur, stenskih ur itd.

Tovarniška znamka „UNION“.

Predmeti sezije so

žepne budilke, ure v zapetnicah, moderni manšetni gumbi itd. Prva eksportna trdnica 212

F. ČUDEN

Ljubljana 201. - Prešernova ul. 1. Zalogo si lahko vsakdo ogleda ali pa naj piše po cenik.

A. ZANKL sinovi

tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja v Ljubljani 85
priporočajo oljnate barve, fasadne barve za hiše, kranjski firnež, karbolinej za les, karbolinej za drevesa, mavec (gips) za podobanje in stavbe, čopiči za vsako obrt, kakor tudi vseh vrst mazila in olja za stroje. - Zahtevajte cenike.

Miramar

pri Trstu, hotel „Bellevue“, nanovo urejen, oddaljen tri minute od gradu Miramar. - Morsko kopališče Grljan. Elegantne sobe. - Celoletna oskrba. V. BENDA, hotelir. 353

Ceno posteljno perje!

1 kg sivega dobrega puljenega 2, boljšega 2-40, prima polbelega 2-80, belega 4, belega puhastega 5-10, velefinega snežnobelega, puljenega 6-40 do 8, puha sivega 6 do 7,

belega, finega 10, najfinejši prsni puh 12 K. Zgotovljene postelje iz gostonitnega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm, dolga 120 cm široka z 2 glavnicama 80/60, polnjena z novim, sivim, pravstanovitnim puhastim perjem 16, napol puh 20, puh 24 K, posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K, zglavnice 3, 3-50 in 4 K. Pernica 200/140 cm 13, 14-70, 17-80 in 21 K, zglavnica 90/70 cm 4-50, 5-20 in 5-70 K, spodnja pernica iz močnega črtastega gradla 150/116 cm 12-80 in 14-80 K. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja, za neugajajoče se vrne denar.

Najholjši češki nakupni vir. - Naročila od 5 kg naprej franko.

S. BENISCH, DESENICE 180, ČESKO. Natančnejši cenik gratis in franko. 20

Dobro in ceno kupite v specialni modni trgovini za gospode in dečke

J. KETTE

Ljubljana, Franca Jožefa c. 3
klobuke, slamnike, čepice, kravate, srajce, drugo perilo itd. itd.

81

Zastonj Na prodaj je

hiša

dobi 2 1/2 m modernega blaga za bluze ali za robce za otroke kdor naroči 5 kg poštni zabojček žitne kave za K 4-50 ali 4 kg žitne in 1 kg fine figove kave za K 4-70. Pošilja tudi z 2 1/2 m blaga vred franko po povzetju Prva Severomor. Prazarna Žitne Kave v Postrelmovu. (Sev. Morav.) Podpirajte podjetje v obmejnih krajih. 21

na Jerški cesti št. 23, blizu novega pokopališča (Sv. Križ) v Ljubljani. — Hiša ima 5 sob, 4 kuhinje, klet, lasten vodnjak in okrog 700 sežnjev vrta. Kraj je miren in zdrav. Plačilni pogoji zelo ugodni. Več se izve v Novem Vodmatu št. 152. 383

PRIPOROČA SE
UMETNA KNJIGOVEZNICA
IVAN JAKOPIČ, LJUBLJANA. 136

Ali ste že pridobili vsaj enega naročnika za „Tedenske Slike“?

Glavni dobitki po 400 in 200 tisoč fr. Turške srečke!

Prihodnje žrebanje 1. oktobra 1914.

Srečka avstrijskega rudečega križa.

Srečka ogr. rdečega križa.

Vsaka srečka ima vrednost gotovega denarja! Vsaka srečka gotovo zadene!

Mesečni obrok od K 2— nadalje. — Pojasnila daje za Češko industrijalno banko srečkovno zastopstvo 3, Ljubljana. 408

Jabolka

in hruške — namizno sadje — od 5 kg naprej po 12 do 60 vin. kg razpošilja **A. Oset, posestnik, Guštanj, Koroško.** 402

FOTOGRAFSKE APARATE 233
in vse v to stroko spadajoče potrebščine ima v zalogi fotomaufaktura in drogerija „ADRIJA“
obl. konces. prodaja strupov v Ljubljani, Šelenburgova ulica 5. Temnica na razpolago. Zunanja naročila z obratno pošto. Zahtevajte cenike.

Modni salon M. Sedej-Strnad
priporoča cenjenim damam klobuke le najfinejše izvršbe. Žalni klobuki vedno na razpolago.
Ljubljana, Prešernova ulica. Palača Mestne hranilnice. 409

384
„BALKAN“
trgovska, spedijska in komisijska delniška družba.
Podružnica: Ljubljana, Dunajska cesta 33.
Centrala: Trst. - Telefon št. 100.

Mednarodna spedijska, spedicije in zacarananje, vsake vrste, prevažanje blaga, skladišča in kleti. Prosta skladišča za redni užitni podvrženega blaga. Najmodernejšo opremljeno podjetje za selitve in prevažanje pohištva v mestu in, na vse strani s patentiranimi pohištvenimi vozmi. Shranjevanje pohištva in blaga v suhih posebnih skladiščih. Omotanje itd. Spedijski urad, generalni zastop in prodaja vozni listov: „Dalmatie“ delniške parobrodne družbe v Trstu. Brzovozne proge Trst-Ancona parobrodne družbe D. Tripcevich & Co., Trst, Avstrijskega Lloydja, Cunard-Line za I. in II. razr. Naročila sprejema tudi blagovni oddelek »Jadranske banke«.

Zmerne cene.